

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد مرودشت

پایان‌نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد (M.A) در رشته حسابداری

عنوان:

ارزیابی عملکرد حسابرسان در خصوص بررسی و آزمون کنترل‌های داخلی
مبتنی بر مدل حسابرسی ریسک تجاری (BRA)

استاد راهنما:

دکتر جواد مرادی

استاد مشاور:

دکتر هاشم ولی پور

نگارش:

محمود رضا گشتاسبی

زمستان 1392

معاونت پژوهش و فن آوری

به نام خدا

مژده اخلاق پژوهش

بیاباری از خداوند بهر جان و اعتقاد به این که عام محض خداست و هر چه در ظاهر برای اعمال انسان بوده مرتضی و پاس داشت مقام بلند دانش پژوهش و نظر به بهریت جایگاه دانشگاه در اعتلای فرهنگ و تمدن بشری، مادان شب و میان و اعواء بهریت علمی و احدی دانشگاه آزاد اسلامی متعهد من کردیم اصول زیلا در انجام فعالیت های پژوهشی مد نظر قرار داده و از آن تحظی نگذردیم:

۱- اصل بر اینست که پژوهش و فن آوری که حوزه علم و پژوهش را به شانه های غیر علمی من آکابند.

۲- اصل رعایت انصاف و بلا بهریت از هر گونه جانب داری غیر علمی و حفاظت از اموال، تهیه نرات و منابع در اختیار.

۳- اصل ترقی و پیشرفت در دانش و ایلقت و اینست که به هر کاران علمی و دان شب و میان به غیر از م واردی که منع قانونی دارد.

۴- اصل بر اینست که هر چه با هر مرت با در انجام تحقیقات و رعایت جانب نقد و خود داری از هر گونه هر مرت سگنی.

۵- اصل رعایت اخلاق و بهریت رعایت کامل حقوق پژوهشگران و پژوهیدگان (ن)، حیوان و نبات (سایر صاحبان حق).

۶- اصل بر اینست که از هر مرار و اطلاعات چه برانه افراد، سازمان ها و کور و کلیه افراد و نهاد های مرتبط با تحقیق.

۷- اصل بر اینست که بهریت و وفاداری به آن و دوری از هر گونه بهریت سازی تحقیق.

۸- اصل مالکیت مادی و بهریت رعایت کامل حقوق مادی و معنوی دانشگاه و کلیه هر کاران پژوهش.

۹- اصل بر اینست که مصارح مان و در نظر داشتن پیشبرد و توسعه کشور و کلیه هر حال پژوهش.

معاونت پژوهش و فن آوری
به نام خدا
تعهد اصالت رساله یا پایان نامه تحصیلی

اینجانب محمودرضا گشتاسبی دانش آموخته مقطع کارشناسی ارشد در رشته حسابداری که در تاریخ 1392/10/24 از پایان نامه خود تحت عنوان " ارزیابی عملکرد حسابرسیان در خصوص بررسی و آزمون کنترل‌های داخلی مبتنی بر مدل حسابرسی ریسک تجاری (BRA) " با کسب نمره 18/80 دفاع نموده ام بدینوسیله متعهد می شوم:

1) این پایان نامه حاصل تحقیق و پژوهش انجام شده توسط اینجانب بوده و در مواردی که از دستاوردهای علمی و پژوهشی دیگران (اعم از پایان نامه، کتاب، مقاله و ...) استفاده نموده ام، مطابق ضوابط و رویه موجود، نام منبع مورد استفاده و سایر مشخصات آنرا در فهرست مربوطه ذکر و درج کرده ام.

2) این پایان نامه قبلاً برای هیچ مدرک تحصیلی (هم سطح، پایین تر یا بالاتر) در سایر دانشگاه ها و موسسات آموزش عالی ارائه نشده است.

3) چنانچه بعد از فراغت از تحصیل، قصد استفاده و هرگونه بهره برداری اعم از چاپ کتاب، ثبت اختراع و ... از پایان نامه داشته باشم، از حوزه معاونت پژوهشی واحد مجوزهای مربوطه را اخذ نمایم.

4) چنانچه در هر مقطع زمانی خلاف موارد فوق ثابت شود، عواقب ناشی از آن را می پذیرم و دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت مجاز است با اینجانب مطابق ضوابط و مقررات رفتار نموده و در صورت ابطال مدرک تحصیلی ام هیچگونه ادعایی نخواهم داشت.

نام و نام خانوادگی:

تاریخ و امضاء

صورتجلسه دفاع از پایان نامه کارشناسی ارشد (M.A)

نام و نام خانوادگی دانشجو : محمودرضا گشتاسبی در تاریخ 1392/10/24 رشته : حسابداری
از پایان نامه خود با عنوان : " ارزیابی عملکرد حسابرسان در خصوص بررسی و آزمون
کنترل های داخلی مبتنی بر مدل حسابرسی ریسک تجاری (BRA) " با درجه عالی و نمره
18/80 دفاع نموده است.

امضاء اعضای هیات داوری	سمت	نام و نام خانوادگی اعضای هیات داوری
	استاد راهنما	1 - دکتر جواد مرادی
	استاد مشاور	2 - دکتر هاشم ولی پور
	استاد داور	3 - دکتر امیرحسین جمالی

مدیر/معاونت پژوهشی

مهر و امضاء

مراتب فوق مورد تایید است .

تقدیرم بہ فرشتہ ہائی گنیدم :

بہ ہالین آیت صبر و طلالیہ دارم

پہرہ مرغیہ نپاس قدر دانی از قلبی آکنده از عشق و معرفت

بہ خواہران و برادرم کہ بہترین ہر امان زندگی ام ہر دندہ

بہ پر مرغیہ نرم اور ہر لکھ روز ہر بقی ام بہ امید اورت

و تقدیرم بہ پدرم کہ اگرچہ در کنارم نیت، اما یادش ہم وارہ و در تمام رخات زندگی روشنی بخش ہم ارت

و بہ آمان کہ در راہ کرب دانی و معرفت سرکہ طہدک با کمال افتخار و اتیان تقدیرم معی نامیم و امیدوارم قادر بہ

دک زبانی ہائی و جودشان باشم

سپاسگزاری

با سپاس از خداوند بزرگ که به این بنده نعمت تحصیل علم را عطا فرموده و با نهایت تشکر و قدر دانی از زحمات استاد محترم راهنما جناب آقای دکتر جواد مرادی که با راهنمایی های عالمانه و دقت نظر بسیار، اینجانب را در تمام مراحل تهیه پایان نامه به بهترین نحو ممکن یاری نمودند و همچنین تشکر از راهنمایی های استاد محترم مشاور، جناب آقای دکتر هاشم ولی پور که زحمت مشاوره پایان نامه را تقبل فرمودند و قدر دانی از جناب آقای دکتر امیرحسین جمالی که با کمال حسن نیت، زحمت ارزیابی نهایی و داوری این پایان نامه را پذیرفتند.

چکیده:

در تحقیق حاضر با توجه به اهمیت اعتباربخشی به صورت‌های مالی توسط حسابرسان و به تبع آن ارزیابی مدل و روش‌های رسیدگی آنها در این خصوص، وجود و یا بکارگیری مدل حسابرسی ریسک تجاری (BRA) مورد بررسی قرار گرفته است. در این راستا تعداد 20 شرکت عضو بورس اوراق بهادار تهران که توسط سازمان حسابرسی مورد رسیدگی قرار گرفته، برای دوره پنج ساله تحقیق، از سال 1386 تا سال 1390 آزمون شده‌اند. داده‌های مورد نیاز با مراجعه به نرم‌افزار ره‌آورد، آرشیو سایت بورس اوراق بهادار، صورتهای مالی شرکت‌ها، پرونده‌های دائم و جاری حسابرسی و از طریق فرم‌های خاص گردآوری شده و پس از طراحی چک‌لیست‌ها، هرکدام از فرضیه‌ها با نمره-گذاری از نمره 1 تا 5 در طیف لیکرت 5 تایی مورد ارزیابی و در چک‌لیست‌ها اعمال گردیده است. برای آزمون فرضیه‌ها از آزمون‌های نرمال‌بودن (کولموگروف اسمیرنوف)، پایایی پرسش‌نامه (آلفای کرونباخ) و میانگین‌ها (T گروه‌های مستقل) استفاده گردیده است. موضوع مورد پژوهش از طریق شانزده فرضیه آزمون شده است. دوازده فرضیه اول حاکی از عدم وجود مدل حسابرسی ریسک تجاری و یا حرکت به سوی استقرار این مدل بوده و چهار فرضیه بعدی نیز نشان‌دهنده تفاوت در میزان و نوع رسیدگی حسابرسان در رسیدگی به سرفصل‌های صورت سود و زیانی در مقابل اقلام ترازنامه‌ای می‌باشد.

واژه‌های کلیدی:

صورت‌های مالی، حسابرسی، ریسک تجاری، مدل‌های حسابرسی، ترازنامه، آزمون محتوا، کنترل‌های داخلی و آزمون کنترل‌های داخلی

صفحه	عنوان
1	چکیده:
2	فصل اول: کلیات پژوهش
3	1-1- مقدمه
8	1-2- بیان مسأله
9	1-3- اهمیت و ضرورت انجام تحقیق
10	1-4- اهداف تحقیق
11	1-5- فرضیه‌های تحقیق
13	1-6- قلمرو تحقیق
13	1-7- تعریف اصطلاحات و واژه‌ها
15	1-8- ساختار تحقیق:
17	فصل دوم: مبانی نظری و پیشینه تحقیق
18	1-2- مقدمه
19	2-2- انواع حسابرسی
20	2-3- مراحل حسابرسی
21	2-4- ریسک حسابرسی
22	2-5- انواع شواهد حسابرسی
23	2-5-1- شواهد مربوط به احتمال خطر ذاتی

23	2-5-2- شواهد مربوط به احتمال خطر کنترل
24	3-5-2- شواهد محدود کننده احتمال خطر عدم کشف
24	6-2- طرح‌های حسابرسی
25	1-6-2- پرسش‌نامه کنترل‌های داخلی
25	2-6-2- شرح نوشته سیستم کنترل داخلی
26	3-6-2- برآورد احتمال خطر کنترل و طراحی آزمون‌های اضافی کنترل‌ها
27	7-2- کنترل داخلی در شرکت‌های کوچک
28	8-2- نحوه کلی حسابرسی صورت‌های مالی
46	9-2- ریسک تجاری
49	1-9-2- روش شناسی حسابرسی و مدل تجاری
50	2-9-2- تغییر توجه و تمرکز حسابرسی به سمت ریسک تجاری و فرایند تجاری
51	3-9-2- تغییر توجه از حسابرسی صورتهای مالی به ریسک تجاری
53	4-9-2- ریسک تجاری و فرایند حسابرسی
54	1-4-9-2- عناصر اصلی ریسک تجاری
54	2-4-9-2- رابطه بین ریسک تجاری و ریسک حسابرسی
55	3-4-9-2- ارتباط بین ریسک تجاری و اجزای ریسک حسابرسی
59	4-4-9-2- بررسی ریسک تجاری
60	5-9-2- مدل ریسک حسابرسی و ریسک تجاری
60	6-9-2- رابطه مدل ریسک حسابرسی و ریسک تجاری
62	7-9-2- تحقیق هستون و همکاران

63 ..... 8-9-2- اهداف راهبردی ریسک تجاری

64 ..... 10-2- پیشینه تحقیق

72 ..... **فصل سوم: روش شناسی تحقیق**

73 ..... 1-3- مقدمه

73 ..... 2-3- روش انجام تحقیق

74 ..... 3-3- روش گردآوری اطلاعات

74 ..... 4-3- ابزار گردآوری اطلاعات

74 ..... 5-3- جامعه و نمونه آماری

79 ..... 6-3- فرضیه‌های اصلی در دو گروه به شرح ذیل می‌باشد

80 ..... 7-3- متغیرهای تحقیق

80 ..... 8-3- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات

86 ..... **فصل چهارم: تجزیه و تحلیل داده‌ها**

87 ..... 1-4- مقدمه

87 ..... 2-4- ویژگی‌های جمعیت‌شناختی نمونه آماری

88 ..... 1-2-4- وضعیت شرکت‌های آزمون شده از نظر نوع شرکت:

89 ..... 2-2-4- وضعیت شرکت‌های مورد آزمون از نظر نوع شرکت

90 ..... 3-2-4- وضعیت شرکت‌های مورد آزمون از نظر نوع صنعت

91 ..... 4-2-4- خلاصه نتایج داده‌های گردآوری شده

91 ..... 3-4- آزمون فرضیه‌های تحقیق از طریق تجزیه و تحلیل داده‌ها

130..... **فصل پنجم: نتیجه گیری**

131..... 1-5- مقدمه

131..... 2-5- نتیجه گیری

135..... 3-5- نتیجه گیری نهایی

136..... 4-5- محدودیت‌های تحقیق

136..... 5-5- پیشنهادات کاربردی

137..... 6-5- پیشنهادات برای تحقیقات آتی

138..... **منابع، مآخذ و پیوستها**

139..... منابع و مآخذ

139..... الف) منابع فارسی

140..... ب) منابع انگلیسی

فهرست نمودارها

صفحه

عنوان

92 ..... نمودار شماره (1-4): نوع شرکت

90 ..... نمودار شماره (2-4): نوع صنعت

- شکل (2-2) : نمودار نحوه کل حسابرسی 27
- شکل (2-7) : برنامه ریزی حسابرسی 32
- شکل (3-2) : مراحل طراحی، اجرا و ارزیابی نتایج آزمون‌های محتوا 44
- شکل (1-3) : مراحل سه‌گانه مدل تحقیق 73

فهرست جداول

صفحه	عنوان
24	جدول شماره (1-2) : طرح‌های حسابرسی
30	جدول شماره (2-2) : فرآیندهای حسابرسی
34	جدول شماره (3-2) : نحوه برآورد خطر ذاتی در سطح صورت‌های مالی
35	جدول شماره (4-2) : جدول ریسک ذاتی
38	جدول شماره (5-2) : فرمهای شناخت اولیه از سیستم کنترل داخلی و برآورد اولیه از خطر کنترل (CR).
39	جدول شماره (6-2) : مراحل تعیین و بکارگیری اهمیت
39	جدول شماره (7-2) : تعیین سطح اهمیت
41	جدول شماره (8-2) : شرح چرخه‌های حسابداری
42	جدول شماره (9-2) : تعداد نمونه‌های آزمون کنترل‌ها با توجه به خطر کنترل برآورد شده
43	جدول شماره (10-2): راهنمای تکمیل فرمهای ارزیابی سیستم کنترل داخلی
58	جدول شماره (11-2) : سطح ریسک تجاری
76	جدول شماره (1-3) : دامنه خطر کنترل داخلی برآوردی ناشی از خطر طراحی
76	جدول شماره (2-3): دامنه خطر کنترل داخلی برآوردی ناشی از خطر طراحی و آزمون رعایت
77	جدول شماره (3-3): دامنه خطر ناشی از انواع ریسکهای دیگر
77	جدول شماره (3-4) : سطح اهمیت
78	جدول شماره (3-5): دامنه خطر کنترل داخلی برآوردی ناشی از آزمون رعایت
78	جدول شماره (3-6): رسیدگی نسبت به گردش حساب
88	جدول شماره (1-4): نمونه مورد بررسی
89	جدول شماره (2-4): نوع شرکت
90	جدول شماره (3-4): نوع صنعت
91	جدول شماره (4-4): خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 1
93	جدول شماره (5-4): تحلیل آماری فرضیه 1
94	جدول شماره (6-4) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 2
95	جدول شماره (7-4): تحلیل آماری فرضیه 2
96	جدول شماره (8-4) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 3
97	جدول شماره (9-4): تحلیل آماری فرضیه 3
98	جدول شماره (10-4) : خطر کنترل داخلی برآوردی ناشی از آزمون رعایت

- جدول شماره (4-11) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 4 99
- جدول شماره (4-12): تحلیل آماری فرضیه 4..... 100
- جدول شماره (4-13) : خطر کنترل داخلی برآوردی ناشی از آزمون رعایت 100
- جدول شماره (4-14) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 5 101
- جدول شماره (4-15): تحلیل آماری فرضیه 5..... 102
- جدول شماره (4-16) : خطر کنترل داخلی برآوردی ناشی از آزمون رعایت 103
- جدول شماره (4-17) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 6 103
- جدول شماره (4-18): تحلیل آماری فرضیه 6..... 105
- جدول شماره (4-19) : خطر کنترل داخلی برآوردی ناشی از خطر طراحی و آزمون رعایت 105
- جدول شماره (4-20) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 7 106
- جدول شماره (4-21): تحلیل آماری فرضیه 7 107
- جدول شماره (4-22) : خطر ناشی از انواع ریسکهای دیگر 108
- جدول شماره (4-23) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 8 108
- جدول شماره (4-24): تحلیل آماری فرضیه 8 110
- جدول شماره (4-25) : سطح اهمیت 110
- جدول شماره (4-26) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 9 111
- جدول شماره (4-27): تحلیل آماری فرضیه 9 112
- جدول شماره (4-28) : رسیدگی نسبت به گردش حساب 113
- جدول شماره (4-29) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 10 114
- جدول شماره (4-31): خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 11 116
- جدول شماره (4-32): تحلیل آماری فرضیه 11 117
- جدول شماره (4-33) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 12 118
- جدول شماره (4-34): تحلیل آماری فرضیه 12 119
- جدول شماره (4-35) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 13 120
- جدول شماره (4-36): تحلیل آماری فرضیه 13 122
- جدول شماره (4-37) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 14 123
- جدول شماره (4-38): تحلیل آماری فرضیه 14 124
- جدول شماره (4-39) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 15 125
- جدول شماره (4-40): تحلیل آماری فرضیه 15 126

- جدول شماره (4-41) : خلاصه نتایج حاصل از نمرات بدست آمده جهت فرضیه شماره 16..... 127
- جدول شماره (4-42): تحلیل آماری فرضیه 16..... 128
- جدول شماره (5-1): نتیجه گیری طراحی کنترل های داخلی..... 131
- جدول شماره (5-2) : نتیجه گیری آزمون کنترل های داخلی..... 132
- جدول شماره (5-3) : نتیجه گیری با توجه به ریسکهای مندرج در برنامه حسابرسی..... 133
- جدول شماره (5-4) : نتیجه گیری بر اساس سطح اهمیت..... 134
- جدول شماره (5-5) : نتیجه گیری بر اساس سطح اهمیت و معنیداری با آزمونها و روشهای تحلیلی. 135

فصل اول

کلیات پژوهش

1-1- مقدمه

مدیران مؤسسات و سازمان‌ها توجه وافری به سیستم‌های کنترل داخلی دارند. زیرا مدیران به خوبی می‌دانند در نبود یک سیستم کنترل داخلی اثربخش، تحقق رسالت اصلی شرکت، حفظ سودآوری و به حداقل رساندن رویدادهای غیرمنتظره بسیار مشکل است. کنترل‌های داخلی مناسب باعث می‌شود اطمینان نسبت به ارقام و آمار حسابداری افزایش یابد و همچنین آنان را مطمئن می‌سازد که سیستم و روش‌های صحیح مالی و اداری در داخل موسسه ایشان به طور کامل اجرا می‌شود (ارباب سلیمانی و نفری، 1391، 8).

کنترل داخلی نمی‌تواند موفقیت یک واحد اقتصادی یا حتی تداوم حیات آن را تضمین کند. حتی اثربخش‌ترین سیستم کنترل داخلی، تنها می‌تواند به واحد اقتصادی کمک کند تا به اهداف تجاری اساسی دست یابد. کنترل داخلی اثربخش می‌تواند مدیریت را به اطلاعاتی درباره پیشرفت یا عدم پیشرفت در راستای تحقق اهداف مجهز کند، اما نمی‌تواند رویدادها یا پدیده‌های غیر قابل کنترل مانند سیاست‌ها یا برنامه‌های دولت، اقدامات رقبا یا شرایط اقتصادی را تغییر دهد. ولی برای دستیابی به اکثر اهداف مهم، به کارگیری کنترل‌های داخلی گریزناپذیر است. به همین جهت، تقاضا برای سیستم‌های بهتر و برتر کنترل داخلی و گزارش عملکرد آنها دائماً رو به افزایش است. با دقت نظر بیشتر می‌توان دریافت که کنترل داخلی ابزاری مفید برای حل مشکلات بالقوه است. کنترل‌های داخلی تنها به حسابداری و امور مالی محدود نمی‌شود، بلکه تمام واحد تجاری و فعالیت‌های آن را شامل می‌شود (همان، 9).

در سال‌های اخیر که محیط درونی و بیرونی سازمان‌ها متحول شده و تغییرات را به سرعت تجربه می‌کنند، نیازهای اطلاعاتی مدیران نیز افزایش یافته است و تنها اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی پاسخگوی این نیازها نیست. واحدهای اقتصادی اطلاعاتی را دنبال می‌کنند که با آن بتوانند در مورد کیفیت عملیات انجام شده قضاوت کنند و موجب پیشرفت آن شوند. معیار سنجش در این نوع گزارش‌ها نه تنها ریال، بلکه ساعات کار، وزن مواد اولیه، تعداد مشتریان، تعداد کارکنان برکنار شده و معیارهای دیگری است که مدیریت با استفاده از این اطلاعات قادر به کنترل و هدایت واحد تجاری می‌شود (حسینی عراقی، 1371، 39).

از این رو کانون توجه و دامنه بسیاری از حسابرسی‌ها در بخش عمومی و خصوصی دستخوش دگرگونی‌هایی شد و از آن جا که صورت‌های مالی به تنهایی پاسخگوی نیازهای اطلاعاتی مدیریت نبود، حسابرسان در بخش خصوصی و دولتی در پی کسب اطلاعات بیشتر به منظور ارزیابی و قضاوت در مورد اظهارنظر در خصوص صورت‌های مالی و کیفیت عملیات و پیشرفت‌های عملیاتی بودند. در چنین

شرایطی، حسابرسی مستقل و به تبع آن سایر خدمات حسابرسی از جنبه کنترل‌های داخلی مورد توجه قرار گرفت. (همان)

رسیدن به عملیات کارآ و اثربخش، مسوولیت اصلی مدیریت موسسه حسابرسی است و عملیات و کنترل مدیریت باید در راستای رسیدن به این هدف طراحی گردد. حسابرسی ریسک تجاری، مصداق بارزی از خدمات حسابرسی است که شامل بررسی روشمند فعالیت‌های یک موسسه حسابرسی یا بخش مشخصی از آن، به منظور ارزیابی دستیابی آن فعالیت به اهداف مشخص خود است. (همان، 40)

حسابرسان تا سه دهه پیش تلاش می‌کردند با انجام آزمونهای محتوای گسترده) سندرسی و سایر روش‌های حسابرسی) خطر حسابرسی را کاهش دهند، اما توسعه شرکت‌ها و افزایش روزافزون حجم عملیات آن‌ها، حسابرسان را با مشکل روبرو نمود. از سوی دیگر پیشرفت فن آوری اطلاعات و ابزارهای آن (مانند رایانه) و بهره‌گیری از علوم ریاضی و آمار، حسابرسان را در وضعیتی قرار داد که بتوانند روش علمی و قابل استفاده برای خود بدست آورند و با استفاده از مدل خطر حسابرسی و محاسبات ریاضی، مقدار خطر حسابرسی و عناصر تشکیل دهنده آن (خطر ذاتی، خطر کنترل و خطر عدم کشف) را از پیش برآورد و تعیین کنند. حسابرسان با تعیین خطر عدم کشف می‌توانند نوع و ماهیت، زمانبندی اجرا و حدود آزمون‌های محتوای لازم را برای تامین پوشش کافی در برابر خطر حسابرسی، مشخص کنند. هدف از بکارگیری حسابرسی مبتنی بر ریسک، افزایش کارایی و اثربخشی حسابرسی است، زیرا با تعیین نوع و ماهیت، زمان بندی اجرا و حدود آزمونهای محتوا به گونه‌ای معقول و همراه با قابلیت پاسخگویی کامل، رسیدگی‌ها به میزان مناسبی انجام گردیده و در نتیجه زمان صرف شده به سطح منطقی‌تری تغییر می‌یابد. در طرح کلی حسابرسی در صورت اتکا بر سیستم کنترل داخلی، آزمون‌های محتوا محدود و در صورت عدم اتکا بر سیستم کنترل داخلی، آزمون‌های محتوا گسترده‌تر پیش بینی و انجام می‌گیرند. در حسابرسی مبتنی بر ریسک، حسابرسی پس از کسب شناخت اولیه از سیستم‌های حسابداری و کنترل داخلی (ثبت سیستم با استفاده از شرح نوشته، پرسشنامه کنترل‌های داخلی و نمودگر یا تلفیقی از آنها و انجام دادن آزمون شناخت سیستم)، خطرهای ذاتی و کنترل را برآورد می‌کند. برآورد اولیه از خطرهای ذاتی و کنترل، حسابرس را در تشخیص قابل اتکا بودن سیستم کنترل داخلی، کمک می‌کند. در صورت قابل اتکا بودن سیستم کنترل داخلی، حسابرس به آزمون کنترل-هایی می‌پردازد که می‌خواهد بر آن اتکا کند. پس از اجرای آن، و کسب نتایج حاصل از اجرای آن می‌تواند برآورد اولیه از خطرهای ذاتی و کنترل را تعدیل نموده و نهایی کند. (Larry E. Rittenber)

(۲, ۲۰۱۲, Bradley J. Schwieger Karla M. Johnstone)

تعریف حسابرسی مبتنی بر ریسک: حسابرسی مبتنی بر ریسک را می‌توان به عنوان فرایند شناسایی و گزارش ریسک تحریفات با اهمیت در صورتهای مالی دانست. از این رو اولاً حسابرسی نیازمند شناسایی حوزه‌هایی است که دارای ریسک بالایی از تحریفات با اهمیت اند؛ ریسک‌های مذکور محدوده‌هایی